

Metodický návod pro postup při zdravotnickém zabezpečení tělovýchovných, sportovních, turistických a branně sportovních podniků a akcí

Zpracovali: MUDr. V. Soulek, MUDr. P. Vondruška.

Tento metodický návod byl vydán MZ ČSR pod čj.:
LP/2-272-23.5.1988 (130/0)

Úkoly zdrav. pracovníků pověřených poskytováním zdrav. služeb při akci:

Byl vypracován ke sjednocení postupu při zdravotnickém zabezpečení sportovních podniků a akcí.

- a) výkon LSPP na akci je upraven zvláštními předpisy MZ.
- b) zdrav. pracovník má být vybaven nástroji, pomůckami a léky vhodnými pro příslušné odvětví pro poskytnutí PP a mít znalost o jejich použití.
- c) Účastnit se akce v místě, které optimálně umožňuje poskytnout PP a o kterém jsou informováni všichni organizátoři soutěže.
- d) Ošetřit zraněného a vyjádřit se k možnostem jeho dalšího působení v akci.
- e) Upozornit při nebezpečí úrazu či ohrožení zdraví rozhodčího, event. ředitele závodu na nutnost odstranění závady, popř. požádat o zastavení akce.
- f) Neopustit prostor soutěže s výjimkou nutného doprovodu zraněného k dalšímu ošetření, svůj odchod ohlásit vedoucímu akce
- g) O poskytnutých ošetřeních vést pomocnou evidenci.
- h) Předkládá zprávu průběhu zdrav. služby, o výjimečných okolnostech a ošetřeních pořadatele akce.
- i) Významné akce zajišťovány podle pokynů MZ a s přihlédnutím k požadavkům mezinár. federací.
- j) Může být požádána nemocnice o případnou pomoc, Horská služba

Příloha 1

Vzor žádosti o zdravotnické zabezpečení

Název akce:

Datum konání:

Místo konání a rozsah území:

Časový rozvrh:

Počet aktivních účastníků a jejich věk:

Předpokládaný počet diváků:

Kdo byl ještě požádán o pomoc (ČSČK, HS, policie, vodní záchranná služba aj.)

Pořadatel, jméno odpovědného pracovníka, adresa, tel.

Příloha 2

Pomocná tabulka pro určení rozsahu zdravotní služby*)

Hledisko	Důležitost		
	velká 3 body	střední 2 body	malá 1 bod
1. Rizikovost**) I	II	III	
2. Dostupnost RZP nad 20 min	10-20 min	do 10 min	
3. Významnost a akce	významné mezinár., celostát. akce	krajského významu	okresní místní
4. Počet účastníků... 100	500 a více	100 - 500	do 100
5. Věk účastníků... let	nad 40 let	19 - 40 let	do 18 let
6. Počet diváků... tisíce	nad 5 tisíc	1 - 5 tisíc	do 1 tisíce

**) Metodika práce s tabulkou: provedeme součet bodů všech šesti hledisek. Při součtu 6-8 bodů zpravidla neuvažujeme o profesionálním zdrav. zabezpečení, 9-12 bodů zpravidla stačí zdrav. sestra a pohotovost RZP či osobního vozidla pořadatele, nad 13 bodů většinou lékař a sanita.*

***) Podle tabulky v příloze 3. Poznámky v tabulce 3 je vhodné respektovat bez ohledu na výsledek hodnocení podle tabulky 2. Poznámka: Při pořádání mezinárodních závodů se pořadatel řídí i předpisy a požadavky příslušné sportovní federace.*

Příloha 3

Rozdělení sportů podle rizikovosti

I = velká rizikovost, II = střední, III = malá

L = lékař, S = zdravotní sestra

kód	sport	hlavní rizika	rizikovost	poznámka
		u všech sportů jsou oděrky, distorze, kontuze, distenze a ruptury šlach a svalů, kromě toho		
01	atletika		III	u maratonu L+sanita
02	badminton		III	
03	basketbal	fraktury HK, tupá poranění břicha, vyražený dech	III	
04	boby-saně	polytrauma, fraktury	I	vždy L+S+sanita
05	box	fract. nosu, tržné rány, otřes mozku, zástava dechu	I	vždy L
06	cyklistika výskyt	otřes mozku, luxace, fraktury, vyčerpání	II	možný hromadný L+S+sanita
07	kopaná	tržné rány, otřes mozku, fraktury DK	II	u vyšších soutěží klubový lékař
08	golf		III	
09	házená	viz basketbal	II	
10	horolezectví	polytrauma, sy pod- chlazení, vyčerpání,HN	I	
11	horská služba soutěže			podle druhu HS
12	jachting	prochlazení	II	podle disciplin
13	jezdectví	opruzení, tržné rány, por. vnitř. orgánů páteře, otřes mozku	I II	dostih: L+sanita parkur a dresura: S+sanita
14	judo, karate	luxace, otřes mozku distorze páteře	II	zpravidla L ev.+S
15	kanoistika	tonutí, puchýře, prochlazení	II I	rychlostní: S divoká voda: L

16	krasobruslení		III	
17	kulečnick		III	
18	kulturistika		III	
19	kuželky		III	
20	lední hokej	tržné rány, poranění oka, vnitř. orgánů, kontuze hrudníku, otřes mozku	II	u vyšších soutěží klubový lékař
21	lukostřelba		III	
22	lyžování	skok a sjezd fraktury, otřes mozku poranění vnitř. org. běh	I III	L+S+HS+sanita S
23	moderní gymn.		III	
24	mod. pětiboj	podle disciplin: tonutí, akutrauma sy vyčerpání	II	zpravidla L ev.+S +sanita
25	nár. házená	viz házená	II	
26	nohejbal		III	
27	orient. běh	mnohočetné tržné rány poranění rohovky	II	
28	plavání	tonutí, sy prochlazení a vyčerpání	III	u skoků II
29	pozemní hokej	viz kopaná	II	
30	rugby	tržné rány, luxace, fraktury	I	L či S
31	rychlobruslení	vyčerpání	III	
32	skiboby	viz lyžování sjezd	I	L+sanita
33	sport. gymn.	sval křeče, luxace otřes mozku	II	dopor. S
34	stol. tenis		III	
35	šachy		III	
36	šerm	tržné rány, krevní výrony, pohmoždění zevních pohl. org.	II	
37	tenis		III	

38	turistika	různé podle druhu akce dálkové akce: prochla- zení, přehřátí, puchýře	III	u akcí výkonnostní tur. rizikovost II ev. I podle počtu posílit ČČK, S ev.
účastníků				
L				
39	veslování	puchýře, vyčerpání bezvědomí z hyperventilace	II	
40	volejbal		III	
41	vodní lyže	spáleniny, ruptura bubínku, četné kontuze	II	
42	vodní motorizmus		II	
43	vzpírání	četné svalové ruptury luxace meziobratl plot.	II	
44	zápas	distorze obratlů, fraktury, tržné rány epistaxis	II	zpravidla L
45	ZRTV		III	
46	softbal		II	
47	triatlon		II	u přebor. závodů L+S+sanita
48	ostatní sport. disciplíny	akce		posoudit vždy podle nejrizikovější
51	letectví	polytrauma	I	vždy L+sanita
52	masově branné sporty	podle disciplíny, víceboje	II	
53	motorizmus	polytrauma, popáleniny, fraktury, poranění mozku	I II	vždy L+S+sanita motokáry
54	parašutizmus	polytrauma	I	vždy L+S+sanita
55	sportovní potápění	viz plavání barotrauma, dekompresní sy, laryngospasmus	II	L+pohotovostní barokomora
56	střelectví	akutrauma	III	

57 bikros fraktury II L+sanita

58 biatlon viz lyžování, vytrv. běhy, střelba

Poznámka: kód 01-45 se shoduje se statistikou ČSTV,

*Svazarmovské sporty mají pro účel těchto pokynů kód
51-56*

Text nebyl upravován, nutno přihlídnout k tomu, že za téměř 20 let od jeho vzniku, se objevilo mnoho nových sportovních disciplin a dále, že s rozvojem materiálů se změnily podmínky pro výkon v mnoha sportech (povrchy, lanovky, sportovní výstroj a výzbroj) a také, že stále více lidí se věnuje sportování. Mnozí z nich nejsou k tomu vybaveni dovednostmi ani přiměřenou kondicí. Rovněž disciplína upadá a nejsou respektována pravidla např. pobytu v přírodě, v zimě v horách, nerespektuje se zákaz vycházení při lavinovém nebezpečí, parkování na vyhrazených místech atd., ani pravidla slušného chování při zápasech např. ve fotbalu. To vše zvyšuje riziko vzniku úrazu a znesnadňuje poskytnutí adekvátní péče.

2. verze - doplněn v roce 2000

Obecně závazné právní předpisy a směrnice vydané v resortu

zdravotnictví týkající zdravotní péče o TV a sport

*** Péče o zdraví** při provádění tělesné výchovy, sportu a branně

sportovních činností.

Směrnice MZ ČSR č. 3/1981 Věst. MZ ČSR (reg. částka 15/1981 Sb.)

*** Změna - doplněk**

Výnos MZSV ČSR č. 3/1991 Věst. MZ ČR (reg. v částce 28/1989 Sb.),

kterým se **doplňují** směrnice č. 3/1981

Vkládají se nové paragrafy 10a a 10b, které zní "Preventivní

lékařská prohlídka"

Povinnost

- podrobit se Preventivní lékařské prohlídce

a) účastníci všech forem povinné TV

b) registrovaní sportovci a ostatní účastníci mistrovských a

nemistrovských soutěží

c) účastníci turistických pochodů delších 50 km a ostatních

zdravotně zvláště náročných akcí masového charakteru organizovaných

pro veřejnost (určuje krajský odborník pro TVL)

- prokázat zdravotní způsobilost předložením lékařského posudku

ne staršího 12 měsíců

- není-li uznán způsobilým, lékař to sportovci oznámí a poučí jej

a) o možnosti přezkoumání

b) nebo určí termín kontrolního vyšetření

- kontrolovat zda má sportovec posudek o zdravotní způsobilosti

mají organizátoři, rozhodčí, trenéři, cvičitelé, instruktoři atd.

* Informace MZČR - výklad směrnice č. 3/1981 Věst. MZČR
provedený

I. náměstkem MZČR MUDr. M. Šilhanem. Pod čj. LP/5-272-
22.2.91

postoupen všem OÚ v ČR, ředitelům, OÚNZ, FN a NsP III. typu
v ČR,

tělovýchovným sdružením, jednotám a svazům.

Do vydání novelizace výše uvedených směrnic je třeba tento
výklad MZ ČR respektovat:

1) zvýrazňují se konziliární služby, které poskytují
TLO v

testování funkčních schopností a posuzování PA u
zdravých,

oslabených i nemocných pro ostatní klinické obory spádové
oblasti.

2) všude kde je v textu uvedeno ČSTV nebo SVAZARM rozumí se
jejichž

nástupnické organizace a TV organizace, které obnovily
činnost.

3) Rozdělení individuálních sportovců k lék. prohlídkám
podle

výkonnostních tříd se řídí soutěží, které se sportovec
účastní.

4) za soutěže řízené bývalým ČÚV ČSTV se považují soutěže,
které

přesahují rámec okresu.

5) ÚSM byl zrušen.